

Sygn. akt XXIII Ga 1445/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Andrzej Sobieszczański

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2018 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

w trybie art. 505¹⁰ k.p.c.

sprawy z powództwa:

S. K.

przeciwko:

D. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 26 stycznia 2017 r., sygn. akt XV GC 2983/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego D. K. na rzecz powoda S. K. 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

SSO Andrzej Sobieszczański

Sygn. akt XXIII Ga 1445/17

UZASADNIENIE

Ponieważ sąd drugiej instancji nie prowadził postępowania dowodowego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 505 (13) § 2 k.p.c. ograniczy się jedynie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w całości podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku i przyjmuje je za własne. Na czoło wysuwa się tu zasadne zastosowanie przy rozpoznaniu niniejszej sprawy

przez Sąd pierwszej instancji przepisów o postępowaniu uproszczonym (art. 505¹ i nast. k.p.c.), ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Nie miał racji skarżący zarzucając naruszenie art. 505⁴ § 2 k.p.c. polegające na błędnej wykładni wskazanego przepisu przejawiającej się w niedostrzeżeniu przez Sąd pierwszej instancji odmienności potrącenia w sensie materialnoprawnym dokonanego przed procesem i procesowego zarzutu potrącenia, o którym mowa w art. 505⁴ § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem powództwo wzajemne oraz zarzut potrącenia są dopuszczalne jeżeli roszczenia nadają się do rozpoznania w postępowaniu upominawczym.

W niniejszej sprawie, jak to słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty podniósł zarzut potrącenia kwoty 12 001 zł z tytułu bezpodstawnie uzyskanych korzyści oraz wierzytelność w wysokości 30 000 zł z tytułu odszkodowania za odcięcie dostępu do energii elektrycznej. Dopuszczalności potrącenia w postępowaniu uproszczonym, mimo jednoznacznego brzmienia art. 505⁴ § 2 k.p.c. upatrywał skarżący w tym, że potrącenie to dokonane zostało przed wniesieniem powództwa. Oświadczenie w tym przedmiocie złożone zostało bowiem w piśmie pozwanego z dnia 14 czerwca 2016 r. odebranych przez powoda dnia 17 czerwca 2016 r.

Data złożenia oświadczenia o potrąceniu, w szczególności czy nastąpiło to przed procesem, czy już w jego toku, nie ma jednak żadnego znaczenia dla oceny dopuszczalności tego zarzutu. W uzasadnieniu uchwały z dnia 13 października 2005 r. (III CZP 56/05, opubl. w OSNC 2006/7-8/119) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w art. 505⁴ § 2 ustawodawca zakazał pozwanemu nie złożenia oświadczenia o potrąceniu w sensie materialnym, lecz zgłoszenia procesowego zarzutu potrącenia, w tym zarzutu potrącenia już dokonanego, a więc zakazał powołania się na umorzenie w całości lub w części dochodzonej od niego wierzytelności w następstwie złożonego oświadczenia o potrąceniu. Sąd Najwyższy celem lepszego zobrazowania różnic między uregulowaniami art. 493 § 3 k.p.c. i art. 505⁴ § 2 k.p.c. przeciwstawił sobie sformułowania zawarte w tych przepisach. Wskazał, że wobec użycia w art. 493 § 3 k.p.c. zwrotu "do potrącenia mogą być przedstawione tylko wierzytelności", a w art. 505⁴ § 2 k.p.c. zwrotu "zarzut potrącenia jest dopuszczalny, jeżeli roszczenie nadaje się", trzeba przyjąć, że w pierwszym wypadku chodzi o niedopuszczalność dokonywania potrącenia wierzytelności objętej pozwem nakazowym, w drugim natomiast ustawodawca zakazuje czegoś więcej, mianowicie **nie pozwala na powoływanie się na potrącenie i stawianie z tego względu zarzutu potrącenia nawet wówczas, gdy oświadczenie o potrąceniu zostało złożone wcześniej, w szczególności jeszcze przed zawiśnięciem postępowania sądowego**. Niezależnie zatem od tego, czy oświadczenie o potrąceniu w sensie materialnym zostało złożone przed wszczęciem procesu, czy też w jego toku, nie jest dopuszczalne podniesienie zarzutu potrącenia w postępowaniu uproszczonym, jeżeli roszczenie objęte tym zarzutem nie nadaje się do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym. Zarzut taki powinien zostać przez sąd pominięty.

W konsekwencji przepis art. 505⁴ § 2 k.p.c. daje podstawy do uwzględnienia powództwa nawet w sytuacji kiedy dochodzone pozwem roszczenie uległo umorzeniu w wyniku skutecznie złożonego oświadczenia o potrąceniu (art. 498 § 2 i art. 499 k.c.). Co prawda sytuacja taka może rodzić między stronami kolejny spór albowiem nie jest wykluczone, że pozwany skorzysta z drogi procesu w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 2, niemniej jednak w ocenie Sadu Okręgowego wykładnia art. 505⁴ § 2 k.p.c. zaproponowana przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 października 2005 r. zasługuje na pełną aprobatę.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 505⁷ k.p.c. Zgodnie z tym przepisem jeżeli Sąd uzna, że sprawa jest szczególnie zawiła lub jej rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, w dalszym ciągu rozpoznaje ją z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym.

Nie budzi wątpliwości, że rozstrzygnięcie niniejszej sprawy nie wymagało wiadomości specjalnych.

Dlatego rozważyć należało czy można ją uznać za szczególnie zawiłą, co uzasadniałoby pominięcie przy jej rozpoznaniu przepisów o postępowaniu uproszczonym, pamiętając, że ocena ta zależy od oceny sądu. Należy przyjąć, że sprawa

jest zawiła, gdy występują w niej poważne zagadnienia jurydyczne, albo też gdy jest skomplikowana pod względem stanu faktycznego. Przepis ten wymaga jednak zawiłości szczególnej, co oznacza że problemy prawne lub trudności stanu faktycznego muszą mieć charakter wyjątkowy, ponadprzeciętny. Przyczyną szczególnej zawiłości sprawy może być np. precedensowy charakter sprawy, liczne, trudne do przeprowadzenia i oceny dowody, konieczność korzystania z pomocy sądowej, element zagraniczny, itp. Oczywiście przyczyna szczególnej zawiłości sprawy tkwić może w podniesionym przez pozwanego zarzucie potrącenia, podkreślić jednak należy, że zarzut ten musi być dopuszczalny w rozumieniu art. 505⁴ § 2 k.p.c. Nie może bowiem być tak, że podniesienie przez pozwanego niedopuszczalnego zarzutu potrącenia spowoduje konieczność pominięcia przepisów o postępowaniu uproszczonym, a to z kolei sprawi, że zarzut potrącenia będzie już dopuszczalny.

W niniejszej sprawie w całej rozciągłości zaaprobować należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, który nie dopatrzył się podstaw uzasadniających jej kwalifikację jako szczególnie zawiłej uzasadniających pominięcie przepisów o postępowaniu uproszczonym. Co ciekawe podstaw takich nie wskazał również w swej apelacji pozwany, poza oczywiście podniesionym przez niego zarzutem potrącenia. Jak to już jednak wyżej wyjaśniono aby to okoliczności związane z zarzutem potrącenia mogły uzasadniać zawiły charakter sprawy i w konsekwencji pominięcia przepisów o postępowaniu uproszczonym, zarzut ten musi być dopuszczalny.

W konsekwencji, z uwagi na opisaną wyżej, niedopuszczalność zarzutu potrącenia w niniejszej sprawie nie mógł zasługiwać na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 498 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Przepis ten w niniejszej sprawie nie mógł bowiem zostać zastosowany, a co za tym idzie zbędne było badanie skuteczności złożonego przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu.

Podobnie zbędne było badanie istnienia wierzytelności zgłoszonej przez pozwanego do potrącenia, w konsekwencji słusznie sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego zmierzające do jej wykazania. Sąd oddalając te wnioski nie tylko zatem nie naruszył art. 227 k.p.c., ale przepis ten prawidłowo zastosował. Fakty mające być na podstawie tych dowodów ustalone nie miały bowiem żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Trudno też mówić o nierozpoznaniu istoty sprawy skoro Sąd nie wziął pod uwagę przy orzekaniu zarzutu, którego dopuszczalność została w sposób nie budzący wątpliwości wyłączona mocą art. 505⁴ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., obciążając obowiązkiem ich zwrotu pozwanego, którego apelacja została w całości oddalona.

Koszty te sprowadzają się do wynagrodzenia pełnomocnika powoda ustalonego od wartości przedmiotu zaskarżenia na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 180r) w kwocie 900 zł z uwzględnieniem okoliczności, iż pełnomocnik powoda prowadził sprawę przed Sądem pierwszej instancji (tj. 50% stawki). Wyjaśnić również należy, że w postępowaniu apelacyjnym zastosowanie znajdują przepisy tego rozporządzenia w brzmieniu obowiązującym od 27 października 2016 r. apelacja wniesiona została bowiem już po tej dacie.

SSO Andrzej Sobieszczański